

Література

1. Сайт державної статистики України. URL: https://ukrstat.gov.ua/operativ/menu/menu_u/cit.htm.
2. Зверяков М. І. Формування моделі економічного розвитку в нових історичних реаліях. *Економіка України*. 2022. № 8. С. 3–19.
3. Гуменюк В. В. Зарубіжний досвід повоєнної трансформації державного управління і уроки для України. *Економіка України*. 2022. № 8. С. 34–54.
4. Кіндзерський Ю. Повоєнне відновлення промисловості України: виклики та особливості політики. *Економічний аналіз*. 2022. Том 32. № 2. С. 101–117.

УДК 330.675

*Чернишов М. О., аспірант
Науковий керівник Левченко В. П., д.е.н., професор
Київський національний університет технологій та дизайну*

ПРЕВАЛЮЮЧІ ЧИННИКИ ДОТРИМАННЯ ФІНАНСОВОЇ БЕЗПЕКИ БАНКІВ В СУЧАСНИХ УМОВАХ

Актуальність питання посилення рівня фінансової безпеки банків в сучасних умовах полягає в тому, що безпека банків входить до фінансової безпеки країни як особлива та дуже важлива частина. Банківська система є найважливішою складовою фінансово-кредитної сфери держави. І саме тому рівень фінансової безпеки держави визначає стан банківського сектору.

На сьогоднішній день військова агресія росії несе великі загрози і впливає на стан розвитку безпеки як для банківської системи в цілому, так і для окремих банків зокрема. В умовах воєнного стану багато банків опинилися особливо чутливими до кризових подій, тому оцінка забезпечення надійності стала однією з найбільш актуальних проблем. Надійність кредитної установи нерозривно пов'язана з його фінансово-економічною стійкістю і рівнем розвитку системи фінансової безпеки.

Проблема забезпечення фінансово-економічної безпеки банків в умовах воєнного стану в Україні є новим напрямком наукових досліджень української спільноти науковців. Питанням забезпечення банківської безпеки при введенні воєнного стану в Україні, присвячені наукові праці В.В. Коваленко [1], Д.В. Коробцової [2], Б.Ю. Москвіна [3], тощо.

В умовах воєнного стану банки в Україні втратили значну частину своєї клієнтської бази. Наразі банківські операції спрямовані переважно на обслуговування грошових потоків. Так, В.В. Коваленко зазначає, що банки змушені застосовувати пролонгацію погашення кредитної заборгованості, джерела щодо формування власних ресурсів значно скоротилися [1, с. 142]. У цих складних умовах з боку регулятора вживаються дії щодо врегулювання конфліктів за допомогою встановлення контролю над системами корпоративного управління.

Крім того, Л.О. Добрик та Г.В. Запорожець, характеризуючи фінансову безпеку банків, підкреслюють, що вона забезпечує рівноважний і стійкий фінансовий стан банку; сприяє ефективній діяльності банку; якісно організована фінансова безпека дозволяє на ранніх стадіях визначити проблемні місця в діяльності банку, а також нейтралізувати вплив криз для запобігання банкрутства [4, с. 27].

Військова агресія висуває на перше місце загрозу щодо легалізації злочинних доходів і фінансуванню тероризму. Таким чином, відзначимо, що першочерговою необхідністю є розробка та впровадження комплексу заходів, які будуть спрямовані на забезпечення та підвищення загального рівня фінансової безпеки банків України на підставі формування єдиної цілісної системної програми.

На основі аналізу наукових праць, можна зробити висновок, що методи та інструменти, які використовуються для забезпечення фінансової безпеки банку, можуть бути розділені на дві окремі великі групи: внутрішні та зовнішні.

З однієї сторони банк, як господарюючий суб'єкт, має економічну самостійність і сам може робити певні кроки, направлені на досягнення фінансової безпеки.

З іншої сторони, на його діяльність впливає держава, у якій є власні інструменти впливу на діяльність банківських установ. Зовнішні інструменти забезпечення фінансової безпеки банків є однією з важливих груп. До них належать: банківське регулювання, банківський нагляд, банківський контроль, державний фінансовий моніторинг. Вони спрямовані на забезпечення законності, фінансової дисципліни, раціональності в ході накопичення, розподілу і використання фінансових ресурсів держави.

Дотримання фінансової безпеки банку є необхідною умовою для забезпечення стабільності фінансової системи країни та захисту інтересів клієнтів банку. Превалюючими чинниками для досягнення цієї мети можна назвати наступні:

1. Ефективне управління ризиками. Банк повинен забезпечити визначення, оцінку та контроль ризиків, пов'язаних з його діяльністю, щоб запобігти можливим збиткам.

2. Достатній рівень ліквідності. Банк повинен мати необхідний обсяг ліквідних активів для забезпечення виконання зобов'язань перед клієнтами в будь-який момент часу. Релевантне управління ліквідністю банку дозволяє запобігти і усунути недостатній рівень ліквідності, який може призвести до неплатоспроможності банку або надто високий рівень ліквідності, який негативно вплине на прибутковість банку.

3. Капіталізація. Банк повинен мати достатньо капіталу для покриття можливих збитків та забезпечення стабільності фінансової діяльності. Капітал виконує захисну функцію, що дозволяє банку продовжувати функціонувати, виконувати свої операції, незважаючи на втрати. Капітал банку - це гарант його надійності і кредитоспроможності.

4. Дотримання правил та нормативів регулювання, встановлених законодавством та регуляторами, з метою забезпечення своєї фінансової стабільності та захисту інтересів клієнтів.

5. Якість активів. Банк повинен забезпечувати високу якість своїх активів, щоб запобігти можливим збиткам та підтримувати свою фінансову діяльність.

6. Нові технології та інновації. Банк повинен розвиватися та впроваджувати нові технології та інновації, щоб бути конкурентоспроможним та мати стабільну фінансову діяльність [5, с. 330].

Таким чином, забезпечення фінансової безпеки банків під час воєнного стану в Україні вимагає як від самих банків, так і з боку регулятора кардинальних трансформаційних заходів. Це пов'язане зі змінами, які відбуваються на ринку банківських послуг через виникнення проблем щодо ресурсного забезпечення банків, їх фінансової стійкості та введенням додаткових регуляторних заходів з боку Національного банку України.

На завершення можна сказати, що проблема удосконалення системи фінансової безпеки банків в умовах дестабілізації економіки та воєнного стану є досить актуальною і має розглядатися як головна складова всієї національної безпеки держави.

Література

1. Коваленко В. В. Фінансова безпека банків: реалії та перспективи забезпечення. *Економічний форум*. 2022. № 2. С. 141–151. DOI: <https://doi.org/10.36910/6775-2308-8559-2022-2-18>.
2. Коробцова Д. В. Правове забезпечення фінансової безпеки держави в умовах воєнного стану. *Аналітично-порівняльне правознавство*. 2022. № 2. С. 141–146. DOI: <https://doi.org/10.24144/2788-6018.2022.02.27>.
3. Москвін Б. Ю. Економічна безпека фінансових інституцій в умовах воєнного стану в Україні. *Економіка і організація управління*. 2022. № 2 (46). С. 110–119. DOI: [10.31558/2307-2318.2022.2.11](https://doi.org/10.31558/2307-2318.2022.2.11).

4. Добрик Л. О., Запорожець Г. В. Фінансова безпека банку як основа його стійкості. *Ефективна економіка*. 2014. № 6. URL: <http://www.economy.nayka.com.ua/?op=1&z=3116>.
5. Kovalenko, V., Slatvinska, M., Varnalii, Z., Sheludko, S., Valihura, T. (2022). The shadow economy's phenomenon and its impact on the development of corporate business and households in Ukraine. *Financial and credit activity: problems of theory and practice*, Vol. 5, № 45, P. 328–337. DOI: 10.55643/fcaptr.3.44.2022.3763.

УДК 336.71

*Дмитревич Д. М., магістр
Русіна Ю. О., к.е.н., доцент*

Київський національний університет технологій та дизайну

ІНВЕСТИЦІЙНА ДІЯЛЬНІСТЬ КОМЕРЦІЙНИХ БАНКІВ В УМОВАХ ПОВНОМАСШТАБНОГО ВІЙСЬКОВОГО ВТОРГНЕННЯ

Ефективна інвестиційна діяльність комерційних банків в розвинених економіках є основою механізмів поєднання довгострокового кредитування та фондового фінансування, що позитивно впливає на зростання обсягів інвестиційних ресурсів для забезпечення активного розвитку національних економік [1].

На 2022 рік в Україні були очікування щодо економічного зростання та відновлення у зв'язку із спадом пандемії Covid, але повномасштабне російське вторгнення зруйнувало ці тенденції та стало причиною масштабної економічної кризи. Все це не сприяло залученню інвестиційних ресурсів в економіку та, відповідно, спричиняє нові виклики для інвесторів.

Інвестиційну діяльність комерційних банків розглядаємо в більшості випадків як вкладення коштів в цінні папери на тривалий строк, в основному, в державні облигації. За 2022 рік вкладення банків в ОВДП дещо знизилися, натомість переважно нарощувалися обсяги депозитних сертифікатів НБУ та коштів на рахунках інших банків. Разом з тим, на початок 2023 року спостерігається зростання попиту на державні цінні папери [2].

Зазначимо, що банки можуть виступати не лише в якості інвестора, а й як функціональний учасник інвестиційного процесу. Співпраця банків як фінансових посередників з інвесторами щодо мобілізації фінансових ресурсів, накопичень і заощаджень населення відбувається з метою спрямування їх на фінансові ринки. Крім того, банківськими інвестиційними операціями вважається рух коштів клієнтів-інвесторів, що мають інвестиційне призначення.

Визначимо основні види банківських інвестицій [3]:

- формування інвестиційного портфелю банку;
- участь у формуванні або кредитуванні інноваційно-інвестиційних проєктів;
- інвестиції у розвиток іншого підприємства;
- інвестиції у власні активи.

Мета інвестиційної діяльності комерційного банку визначає тип інвестиційної політики. Розглянемо основні типи інвестиційної політики [4]:

1) Консервативна політика передбачає переважно вкладення у державні цінні папери, мінімізацію ризиків, надійність та ліквідність цінних паперів, інвестиційний портфель стабільний.

2) Поміркована політика передбачає наступне: переважно вкладення у спекулятивні цінні папери, середній рівень ризику, достатня надійність та ліквідність цінних паперів, інвестиційний портфель незначно зростає.